

NOVÉ INICIATIVY PRO PODPORU ELEKTRONICKÉHO ZDRAVOTNICTVÍ V ČR

Martin Zeman

Anotace

Odborná veřejnost v oblasti elektronického zdravotnictví v České republice byla do roku 2013 roztržena do velkého množství malých i větších různorodých subjektů. Ministerstvo zdravotnictví ČR bylo přitom vyzýváno k intenzivnímu zapojení odborné veřejnosti, zejména lékařů, do přípravy i realizace projektů elektronického zdravotnictví. Zároveň byla vnímána škodlivá kritická závislost vývoje elektronického zdravotnictví na střídání vlád a ministrů zdravotnictví. Předsednictvem České lékařské společnosti Jana Evangelisty Purkyně byla proto zřízena stálá Pracovní skupina pro elektronické zdravotnictví ČLS JEP, která koordinuje aktivity odborných společností ČLS JEP v oblasti elektronického zdravotnictví v rámci ČLS JEP i navenek. Ve stejném roce bylo zaregistrováno Ministerstvem vnitra občanské sdružení s názvem „DASTA – sdružení pro podporu a rozvoj standardů elektronického zdravotnictví, o. s. , za účelem soustředění tvůrců a podporovatelů standardů elektronického zdravotnictví v ČR. Zástupci ČLS JEP, ICT UNIE, Českého národního fóra pro eHealth, Národního telemedicínského centra a MEDTEL vytvořili otevřenou Platformu pro elektronické zdravotnictví v ČR, připravili a v prosinci 2013 signovali Memorandum o spolupráci při vytváření Národního plánu rozvoje elektronického zdravotnictví a vyzvali ke spolupráci všechny subjekty v ČR, jež mají zájem na rozvoji eHealth i zdravotnictví obecně.

Klíčová slova

Zdravotnická informatika, eHealth, elektronické zdravotnictví, Česká lékařská společnost J. E. Purkyně

1. Úvod

Počátkem roku 2012 zahájilo Ministerstvo zdravotnictví ČR přípravu nových projektů v oblasti eHealth, která dne 15. září 2012 vyústila ve vyhlášení „Soutěže o návrh elektronizace zdravotnictví“. Na základě realizované soutěže získalo řadu návrhů a podnětů k dalšímu rozvoji elektronického zdravotnictví a připravilo několik velkých projektů. Začátkem roku 2013 však přestalo komunikovat s odbornou veřejností a zastavilo další iniciativu v této oblasti. Tak jako v několika předchozích krátkých obdobích aktivity ministerstva zdravotnictví na poli elektronického zdravotnictví, i tentokrát podpoře jeho záměrů věnovalo své úsilí nemalé množství odborníků, především z České lékařské společnosti J. E. Purkyně. Zároveň byla soutěž doprovázena ostrou kritikou především ICT Unie a Českého národního fóra pro eHealth. V roce 2013 se odborná veřejnost neúspěšně dožadovala informací o realizaci avizované podpory projektu epSOS, o dalším přístupu ke standardizaci v prostředí eHealth

v ČR, především při řešení koexistence DASTA a HL7, o avizovaném zavádění SNOMED CT na národní úrovni. S kritickými neúspěchy se potýkaly významné projekty elektronické preskripce (MZ ČR) a elektronické neschopenky (MPSV), postup těchto projektů, odmítaných především lékaři, lze charakterizovat jako direktivní směřování k polovičitosti. Neradostným pozadím projektového úsilí státu v oblasti elektronického zdravotnictví je nekoordinované využívání finančních příležitostí, zejména prostředků ze strukturálních fondů Evropské unie, které mělo vždy přednost před strategickým dlouhodobým rozvojem dané oblasti zdravotnictví.

2. Výchozí situace

Ministerstvo zdravotnictví bylo vyzýváno k intenzivnímu zapojení odborné veřejnosti, zejména lékařů, do přípravy i realizace projektů elektronického zdravotnictví. Odborná veřejnost v oblasti elektronického zdravotnictví v České republice byla do roku 2013 roztržena do velkého množství malých i větších různorodých subjektů. Zároveň byla vnímána škodlivá kritická závislost vývoje elektronického zdravotnictví na střídání vlád a ministrů zdravotnictví a potřeba vytvoření názorové platformy nezávislé na státu. Jen v rámci České lékařské společnosti J. E. Purkyně působí několik samostatných odborných společností, věnujících se z podstatné části problematice elektronického zdravotnictví, mnoho dalších odborných společností má sekce či pracovní skupiny zaměřené na různé oblasti elektronického zdravotnictví a i další odborné společnosti se problematice věnují jako jednomu z podstatných témat v oblasti svého zaměření. Mimo oblast zdravotnictví zase působí společnosti či organizace zaměřené na informační a komunikační technologie, které mají své sekce či skupiny, věnující se zdravotnictví, např. ICT Unie, Česká informační společnost, CACIO. Některé sdružují IT průmysl, jiné akademické pracovníky či třeba organizace IT technologie využívající. Dále jsou tu sdružení, věnující se pouze oblasti eHealth a to České národní fórum pro eHealth, sdružení HL7 a v neposlední řadě obecně prospěšná společnost MEDTEL. Při univerzitách a dalších výzkumných institucích vznikla pracoviště, zaměřená na různé oblasti elektronického zdravotnictví, např. Euomise, Národní telemedicínské centrum a Institut biostatistiky a analýz Masarykovy univerzity. Asociace nemocnic ČR má vlastní sekci informatiků. V dalším výčtu snad není třeba pokračovat. Subjektů je skutečně mnoho, oblasti jejich zájmu se zároveň překrývají i doplňují a mnozí odborníci souběžně působí v řadě z nich.

3. Nové iniciativy

3. 1. Pracovní skupina pro elektronické zdravotnictví ČLS JEP

Dne 15. května 2013 byla zřízena předsednictvem České lékařské společnosti Jana Evangelisty Purkyně stálá Pracovní skupina pro elektronické zdravotnictví ČLS JEP.

Skupina pracuje ve složení:

- MUDr. Hana Cabrnchová, členka předsednictva ČLS JEP
- doc. RNDr. Ladislav Dušek, Ph. D. , Česká onkologická společnost ČLS JEP, vedoucí Sekce epidemiologie nádorů a zdravotnické informatiky ČOS ČLS JEP
- prof. MUDr. Antonín Jabor, CSc. , Česká společnost klinické biochemie
- Ing. Hynek Kružík, Česká společnost zdravotnické informatiky a vědeckých informací, sekce Standardy
- doc. Ing. Lenka Lhotská, CSc. , Společnost biomedicínského inženýrství a lékařské informatiky
- MUDr. Cyril Mucha, Společnost všeobecného lékařství
- MUDr. Miroslav Seiner, Česká společnost zdravotnické informatiky a vědeckých informací
- MUDr. Alena Šteflová, Ph. D. , MPH, Společnost sociálního lékařství a řízení péče o zdraví
- Mgr. MUDr. Petr Struk, Společnost sociálního lékařství a řízení péče o zdraví
- prof. MUDr. Štěpán Svačina, DrSc. , MBA, člen předsednictva ČLS JEP
- prof. MUDr. Jan Švihovec, DrSc. , člen předsednictva ČLS JEP
- Ing. Miroslav Zámečník, Česká společnost zdravotnické informatiky a vědeckých informací, vedoucí pracovní skupiny Standardy
- Ing. Martin Zeman, vedoucí pracovní skupiny a předseda České společnosti zdravotnické informatiky a vědeckých informací
- prof. RNDr. Jana Zvářová, DrSc. , Společnost biomedicínského inženýrství a lékařské informatiky, vedoucí sekce Biomedicínské informatiky

Úkoly Pracovní skupiny pro elektronické zdravotnictví ČLS JEP:

- Aktivně prosazuje koordinovaný postup odborné veřejnosti v oblasti elektronického zdravotnictví s cílem podílet se na tvorbě společné vize a koncepce elektronického zdravotnictví vycházející ze znalosti reálných potřeb jeho uživatelů
- Koordinuje aktivity odborných společností ČLS JEP v oblasti elektronického zdravotnictví v rámci ČLS JEP i navenek
- Podporuje účelné zavádění mezinárodních norem pro standardizaci a interoperabilitu elektronického zdravotnictví
- Koordinuje součinnost odborných společností ČLS JEP při zajištění odborné garance ČLS JEP vůči Ministerstvu zdravotnictví ČR, zejména za Národní číselník laboratorních položek a Datový standard Ministerstva zdravotnictví ČR

3. 2. DASTA – sdružení pro podporu a rozvoj standardů elektronického zdravotnictví

Dne 10. července 2013 bylo zaregistrováno Ministerstvem vnitra občanské sdružení s názvem „DASTA – sdružení pro podporu a rozvoj standardů elektronického zdravotnictví, o. s.“ Cílem tohoto sdružení je především

soustředovat tvůrce a podporovatele standardů elektronického zdravotnictví v ČR a mj. spravovat DASTA a NČLP.

3. 3. Platforma pro elektronické zdravotnictví v ČR

Dne 16. října 2013 se poprvé sešli zástupci České lékařské společnosti J. E. Purkyně, ICT UNIE o. s. , Sdružení pro Informační Technologie a Telekomunikace, Českého národního fóra pro eHealth o. s. , Národního telemedicínského centra LF UPOL a FNOL a MEDTEL, o. p. s. za účelem zahájení vzájemné spolupráce v oblasti elektronického zdravotnictví. Těchto 5 organizací se rozhodlo zahájit koordinovaný postup odborné veřejnosti v oblasti elektronického zdravotnictví s cílem podílet se na tvorbě společné vize a koncepce elektronického zdravotnictví, vycházející ze znalosti reálných potřeb jeho uživatelů a vyzvat ke spolupráci všechny subjekty v ČR, jež mají zájem na rozvoji eHealth i zdravotnictví obecně. Zúčastnění zástupci organizací ustavili otevřenou Platformu pro elektronické zdravotnictví v ČR.

Obrázek 1 — První strana Memoranda

Obrázek 2 — Druhá strana Memoranda

3.4. Memorandum o spolupráci při vytváření Národního plánu rozvoje elektronického zdravotnictví

Členové Platformy pro elektronické zdravotnictví v ČR připravili a v prosinci 2013 signovali Memorandum o spolupráci při vytváření Národního plánu rozvoje elektronického zdravotnictví a vyzvali, jak již bylo uvedeno, ke spolupráci všechny subjekty v ČR, jež mají zájem na rozvoji eHealth i zdravotnictví obecně. Národní plán má být souhrnem priorit při rozvoji využívání informačních a komunikačních technologií ve zdravotnictví, popisujícím jednotlivé potřeby a cíle i vazby mezi nimi, včetně způsobů jejich naplnění a dosažení. Nezbytná je široká podpora ze strany odborné i občanské veřejnosti, a proto musí uvedený plán vznikat v úzké spolupráci odborníků a uživatelů služeb (lékaři a další odborní pracovníci, pacienti, zástupci úřadů apod.). Stejně tak by měl v maximální možné míře reflektovat budování eGovernmentu a sdílet

nejen již vytvořenou, ale i plánovanou infrastrukturu. Text Memoranda je k dispozici na internetových stránkách signatářů.

V lednu 2014 se k signatářům Memoranda připojila i Kancelář WHO v České republice a Česká asociace sester, v únoru 2014 sdružení ŽIVOT 90 a Česká asociace pečovatelské služby, další organizaci o připojení jednájí nebo o ně projevíly zájem.

4. Aktuální činnost

Členové Platformy pro elektronické zdravotnictví v ČR se scházejí minimálně 1x měsíčně nad aktuálními problémy elektronického zdravotnictví v ČR a koordinují své další kroky. Mezi první společné kroky signatářů Memoranda patří nabídka spolupráce Ministerstvu zdravotnictví ČR, příprava odborných stanovisek k aktuálním projektům v oblasti elektronického zdravotnictví, organizování a zapojení se do odborných konferencí, seminářů a workshopů a navázání co nejširší spolupráce s dalšími subjekty.

Připravována či vydána jsou např. odborná stanoviska k Projektu elektronické neschopenky, Projektu elektronické preskripce, Identifikaci zdravotnického pracovníka či k Datovým standardům pro výměnu informací ve zdravotnictví.

Stále palčivěji požadujeme po státu institucionalizovat a koordinovat rozvoj elektronického zdravotnictví, poskytnout zaštitění v organizačních, technických i legislativních oblastech a zejména v oblasti rozvoje klíčových zdravotnických standardů.

5. Závěr

Cílem tohoto příspěvku bylo představit nové iniciativy pro podporu elektronického zdravotnictví v ČR v roce 2013 a počátkem roku 2014, usilující o dosažení koordinovaného postupu odborné veřejnosti v oblasti elektronického zdravotnictví s cílem podílet se na tvorbě společné vize a koncepce elektronického zdravotnictví vycházející ze znalosti reálných potřeb jeho uživatelů.

Kontakt

Martin Zeman

Pracovní skupina pro elektronické
zdravotnictví České lékařské společnosti

Jana Evangelisty Purkyně

Sokolská 31

120 00 Praha 2

tel: 477 117 900

e-mail: martin.zeman@cls.cz